

Examen HAVO
2007

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 16.30 uur

Nederlands

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 20 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Zelfkastijding op vier wielen

Een schrijver van een tekst kan verschillende schrijfdoelen hebben, zoals activeren, amuseren, beschouwen, betogen en uiteenzetten. Soms worden in een tekst schrijfdoelen gecombineerd.

- 4p 1 Toon op grond van de inhoud aan dat deze tekst zowel een betogend als een beschouwend karakter heeft.
Doe dat door de volgende zinnen af te maken:
De tekst is betogend, want...
De tekst is beschouwend, want...

“Al in 2001 baarde de VROM-raad opzien met zijn advies aan het kabinet de strijd om het autoverkeer in te dammen maar op te geven.” (regels 1-4)

- 1p 2 Welke functie heeft deze zin, gelet op de gedachtegang van de tekst ‘Zelfkastijding op vier wielen’?
Deze zin dient om
- A aan te geven dat het niet nodig is het wegennet te onderhouden in een poging het de automobilist naar de zin te maken.
  - B de kritiek op de benadering van het fileprobleem door de verantwoordelijke overheid te ondersteunen.
  - C duidelijk te maken dat de overheid de adviezen over de oplossing van het fileprobleem niet serieus neemt.
  - D te bewijzen dat de minister handelt tegen de verlangens van de autorijdende burgers in.

Na de inleiding kunnen de volgende tekstdelen achtereenvolgens worden voorzien van de volgende kopjes:

- 1 Twijfels bij de huidige aanpak van het probleem
- 2 De kern van het probleem
- 3 Zicht op een oplossing van het probleem.

- 1p 3 Bij welke alinea begint het deel waarboven het eerste kopje past?
1p 4 Bij welke alinea begint het deel waarboven het tweede kopje past?
1p 5 Bij welke alinea begint het deel waarboven het derde kopje past?
- 1p 6 Bij wie vooral ligt, blijkens de tekst ‘Zelfkastijding op vier wielen’, de sleutel tot de uiteindelijke oplossing van het fileprobleem?
De sleutel tot de uiteindelijke oplossing van het fileprobleem ligt vooral bij
- A de automobielbranche.
  - B de automobilist.
  - C de middenklasse.
  - D de overheid.

- 1p 7 Wat is de hoofdgedachte van alinea 4?
- A De minister van Verkeer houdt te weinig rekening met de wensen van de doorsnee burger.
  - B Het is niet realistisch te denken dat het mogelijk is het fileprobleem op te lossen.
  - C Het zou verstandig zijn een andere benadering te kiezen voor het fileprobleem.
  - D Verdere uitbreiding van het wegennet is een te dure oplossing van het fileprobleem.
- “... of gewoon de auto maar te laten staan?” (regels 74-75)
- 2p 8 Welke conclusie ten aanzien van deze oplossing voor het fileprobleem kan uit alinea 5 worden afgeleid?
- “... maar daar laten we ons niet door afschrikken.” (regels 103-104)
- 2p 9 Welke twee redenen voor deze reactie zijn te vinden in alinea 6?
- In alinea 9 wordt het verschijnsel ‘Spagatfamilie’ genoemd.
- 1p 10 Wat moet het voorbeeld dat bij dit verschijnsel wordt genoemd, aantonen? Het voorbeeld bij het verschijnsel ‘Spagatfamilie’ moet aantonen
- A dat goed openbaar vervoer voor veel gezinnen geen alternatief voor de auto kan zijn.
  - B dat in de praktijk van alledag de auto voor veel gezinnen als onmisbaar wordt beleefd.
  - C dat veel gezinnen de auto noodgedwongen op een onverantwoorde manier gebruiken.
  - D dat veel gezinnen door omstandigheden niet dichterbij hun werk kunnen wonen.
- ‘De Wet van Behoud van Reistijd’ maakt duidelijk dat de mens het over het algemeen niet bezwaarlijk vindt ongeveer een uur reistijd kwijt te zijn tussen werk en huis (alinea 10).
- 3p 11 Welk verband is er tussen deze ‘Wet van Behoud van Reistijd’ en de mogelijke oplossing van het fileprobleem? Gebruik maximaal 30 woorden.
- “Gezien de ervaringen uit de praktijk, kan het echter nog wel even duren voor het zover is.” (regels 202-205)
- 1p 12 Naar welke ervaringen wordt hier verwezen? Hier wordt verwezen naar de ervaringen dat
- A automobilisten de auto hardnekkig blijven gebruiken, hoewel de ellende op de weg nog steeds toeneemt.
  - B de minister van Verkeer wegen blijft bouwen, hoewel meer wegen waarschijnlijk niet tot minder files leiden.
  - C mensen hun auto als iets bijzonders blijven beschouwen, hoewel het bezit van een auto heel gewoon is geworden.
  - D Nederlanders verder weg van hun werk gaan wonen, hoewel de reistijd tussen huis en werk korter wordt.

In de tekst 'Zelfkastijding op vier wielen' wordt een aantal retorische vragen gesteld.

- 1p 13 Welke twee van de onderstaande vragen zijn zo'n retorische vraag?
- 1 "Waarom miljarden uitgeven als het uiteindelijk niet meer betekent dan uitstel van executie?" (regels 59-61)
  - 2 "En ach, zo vreselijk is het toch niet om in de file te staan?" (regels 104-106)
  - 3 "Waarom zijn jongeren bereid een kapitaal uit te geven om het rijbewijs te behalen?" (regels 123-125)
- A 1 en 2.
B 1 en 3.
C 2 en 3.

De titel van deze tekst is 'Zelfkastijding op vier wielen'.

- 1p 14 Welke van onderstaande zinnen omschrijft het beste de gedachte achter deze titel?
- A De automobilist ondervindt veel hinder van de files, maar hij neemt die graag voor lief om te kunnen blijven autorijden.
- B In de huidige maatschappij is de auto zo belangrijk geworden, dat de automobilist de file niet meer als iets negatiefs ervaart.
- C Met het nemen van twijfelachtige maatregelen, bestraft het ministerie die burgers die hardnekkig vasthouden aan hun rijgedrag.
- D Tegenwoordig kan de automobilist niet zonder de auto, dus moet hij accepteren dat hij vaak in de file staat.
- 1p 15 Wat is de hoofdgedachte van de tekst 'Zelfkastijding op vier wielen'?
- A Dankzij moderne voorzieningen zoals laptop en mobiele telefoon vindt de automobilist het tegenwoordig niet meer erg om in de file te staan, waardoor de maatregelen die genomen worden om het fileprobleem op te lossen hun doel niet zullen bereiken.
- B Het fileprobleem zal, ondanks de voorgenomen maatregelen van de overheid, pas worden opgelost wanneer de automobilisten tot het besef komen dat de nadelen van het reizen met de auto groter zijn dan de voordelen.
- C Het zal de overheid beslist niet lukken het fileprobleem uit de wereld te helpen, want elk knelpunt dat wordt opgelost, veroorzaakt ergens anders een nieuw probleem, waardoor nóg meer nieuwe wegen en rijstroken nodig zijn.
- D Omdat de meeste automobilisten vooralsnog niet bereid zijn dichterbij hun werk te gaan wonen of gebruik te maken van het openbaar vervoer, wordt de overheid gedwongen ingrijpende maatregelen te nemen om het fileprobleem op te lossen.

tekstfragment

Onzin

Confronteer Milieudefensie, een beweging die opkomt voor het milieu, met de vraag of meer asfalt het fileprobleem oplost en er volgt een lange monoloog over de 'onzin' daarvan. "Files kun je nu eenmaal niet oplossen," zegt woordvoerder Joris Wijnhoven, "Het is een illusie om te denken dat het aanleggen van meer

5 wegen het fileprobleem doet verdwijnen. Elke nieuwe weg zorgt weer voor extra automobilisten. Zo leidde de aanleg van de A5 maar heel even tot ontlasting van de A4 en de A9. Meer wegen zorgen er alleen maar voor dat je de mensen weer

10 uit het openbaar vervoer trekt, en mensen die net besloten hadden de files te mijden en naar alternatieven zochten, stappen weer in hun auto. Maar ook al zou meer asfalt helpen, dan nog moet je het niet doen. Files brengen milieu en mens veel schade toe door de uitstoot van fijnstof, CO₂'s en andere giftige stoffen. De overlast van files wordt trouwens schromelijk overschat. De economische schade is helemaal niet zo groot als wordt beweerd en daarnaast vormen files nauwelijks een ergernis, de mensen accepteren het gewoon."

(naar: Website 'XL-special', 26 oktober 2005)

1p 16 Welk aspect van het fileprobleem zoals dat wordt behandeld in het tekstfragment, komt niet aan bod in de tekst 'Zelfkastijding op vier wielen'? Het aspect van

- A de alternatieven voor de auto.
- B de ergernis over het tijdverlies.
- C de gevolgen voor de werkgelegenheid.
- D de schade voor mens en milieu.

"De overlast van files wordt trouwens schromelijk overschat. De economische schade is helemaal niet zo groot als wordt beweerd" (regels 12-13 tekstfragment)

1p 17 Op welke alinea in de tekst 'Zelfkastijding op vier wielen' sluit deze constatering het meeste aan?

- A alinea 1
- B alinea 4
- C alinea 6
- D alinea 8

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

“Het kan haast niet anders of het moment nadert waarop autorijdend Nederland definitief tot stilstand komt.” (regels 34-37)

De argumenten bij deze bewering zijn te vinden in de zinnen die aan deze bewering voorafgaan.

- 3p **18** Toon aan dat de bewering in regels 34-37 is gebaseerd op verschillende typen argumenten. Doe dat door onderstaande zinnen aan te vullen:
- 1 Een argument op basis van gezag bij deze bewering is: .....
  - 2 Een argument op basis van feiten bij deze bewering is: .....
  - 3 Een argument op basis van een voorbeeld bij deze bewering is: ....

De Nota Mobiliteit is weinig hoopgevend voor de toekomst (zie regels 38-42).

- 1p **19** Op welk type argument uit het vervolg van deze alinea is deze bewering vooral gebaseerd?

Argumentatie op grond van

- A feiten.
- B gezag.
- C intuïtie.
- D veronderstellingen.

“Voorlopig zullen we simpelweg geduld moeten hebben.” (regels 205-206)

- 1p **20** Welk bezwaar zal er door de uitvoerende overheid tegen deze afwachtende houding vermoedelijk worden ingebracht?

Tekst 2 Kernenergie: de mythe van een wondermiddel

- 20p **21** Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal **200** woorden van de tekst ‘Kernenergie: de mythe van een wondermiddel’. Zorg ervoor dat de samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.
- Uit je samenvatting moet duidelijk worden:
- welke ontwikkeling in de houding ten aanzien van kernenergie bij het grote publiek heeft plaatsgevonden en welke verklaringen voor die ontwikkeling worden gegeven;
  - welke opvattingen het grote publiek heeft over kernenergie en met welke argumenten die weerlegd worden;
  - welke conclusie over kernenergie wordt getrokken en welke alternatieven worden genoemd.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.